

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Urtos/6/2019
Identifikačné číslo spisu:	4019200134
Dátum vydania rozhodnutia:	07.08.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4019200134.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháлика a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského, v trestnej veci odsúdeného S. N., v konaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 7. augusta 2019 v Bratislave, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 23. mája 2019, sp. zn. 4Ntc/15/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť odsúdeného S. N. sa z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre uznesením z 23. mája 2019, sp. zn. 4Ntc/15/2019 (ďalej len „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“), podľa § 66 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. zamietol návrh odsúdeného S. N. na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého mu:

1. rozsudkom Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 11. apríla 2012, sp. zn. 042 S Hv 25/12w v trvaní 8 rokov, ktorý bol uznaný na území Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 3. júna 2013, sp. zn. 4Ntc/9/2013, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. júna 2013, sp. zn. 2 Urto 4/2013,
2. trestným rozkazom Okresného súdu Levice z 23. marca 2010, sp. zn. 4T/63/2010, v trvaní 10 mesiacov,
3. trestným rozkazom Okresného súdu Levice z 8. februára 2012, sp. zn. 3T/30/2010, v trvaní 14 mesiacov.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil len čiastočným splnením materiálnych podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Uviedol, že odsúdený plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie, ciele stanovené programom zaobchádzania plní čiastočne, avšak nemožno od neho očakávať, že v budúcnosti bude viesť riadny život. Odsúdený sa totiž v minulosti opakovane dopúšťal úmyselnej trestnej činnosti, prevažne majetkového charakteru, za ktorú mu boli ukladané podmiennečné i nepodmiennečné tresty. Ani táto skúsenosť však nezabránila v tom, aby odsúdený pokračoval v páchaní trestnej činnosti. V nadväznosti na to krajský súd uviedol, že

odsúdený nezaujíma dostatočne kritický postoj k páchaniu trestnej činnosti, má sklony k tejto protiprávnej aktivite. Aj z hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody vyplýva jeho vysoké riziko sociálneho zlyhania a resocializačná prognóza sa javí ako nepriaznivá. Krajský súd z toho vyvodil záver, že od odsúdeného nemožno dôvodne očakávať, že v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia povedie riadny život a nebude pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

Obvinený zahlásil sťažnosť voči uzneseniu krajského súdu hneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí. Bližšie odôvodnenie svojej sťažnosti odsúdený formuloval v podaní, ktoré bolo krajskému súdu doručené dňa 9. júla 2019. V ňom uviedol, že nesúhlasí s napadnutým rozhodnutím, nakoľko vo výkone trestu odňatia slobody už strávil viac ako 7 rokov, pričom za toto obdobie sa ponaučil a veľmi ľutuje toho, že sa v minulosti trestnej činnosti dopustil, čo pripísal mladíckej nerozvážnosti a drogovej závislosti. V ďalšej časti podania odsúdený uviedol, že chce žiť riadnym životom, zamestnať sa a starať sa o svoje deti. Odlúčením, ktoré spôsobuje výkon trestu odňatia slobody, trpí celá jeho rodina, obzvlášť matka, ktorá ho so sestrou pravidelne navštevuje. V závere podania odsúdený požiadal najvyšší súd, aby mu dal poslednú šancu a vyhovel jeho návrhu na podmieneného prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Odôvodnenie sťažnosti odsúdeného bolo prvostupňovým súdom dňa 11. júla 2019 doručené na vyjadrenie Krajskej prokuratúry Nitra. Táto k podanej sťažnosti uviedla, odsúdený napriek svojmu relatívne mladému veku je už viacnásobným recidivistom s negatívnou resocializačnou prognózou. Z dôvodu absencie splnenia materiálnych podmienok predpokladaných zákonom pre podmienené prepustenie, preto Krajská prokuratúra Nitra navrhla zamietnuť sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú.

Na základe sťažnosti, ktorá bola podaná v zákonnej lehote a oprávnenou osobou, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd sťažnostný (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „sťažnostný súd“), podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému odsúdený podal sťažnosť, ako i konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

V zmysle citovaného ustanovenia, ako aj vyššie uvedených skutočností, preto možno konštatovať, že o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodol príslušný Krajský súd v Nitre (k tomu bližšie viď R 12/2016).

Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmienne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

- a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody,
- b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmienenom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 66 ods. 3 Tr. zák., ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmienne prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a/ až c/, § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Vo vzťahu k citovaným ustanoveniam najvyšší súd úvodom pripomína, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je jedným z inštitútov, ktoré umožňujú zmiernenie uloženého trestu odňatia slobody skrátením priamych účinkov jeho výkonu na odsúdeného. Ide o významný výchovný prostriedok trestného práva, avšak jeho podstata netkvie v tom, aby páchatel bol za dobré správanie, prípadne dobrú prácu vo výkone trestu, automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby. Podmienené prepustenie bude odôvodnené len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti existuje odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude aj na slobode viesť riadny život a že pre spoločnosť tu nie je príliš veľké riziko jeho recidívy (k tomu vid' aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2008, sp. zn. IV. ÚS 53/08, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 87/2008). Rozhodnutie o podmienenom prepustení má fakultatívnu povahu, čo znamená, že naň neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ak sa po určitú zákonom stanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti.

Trestný zákon v ustanovení § 66 ods. 1 upravuje jednu formálnu a dve materiálne podmienky pre podmienené prepustenie páchatel'a z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Inak povedané, ak chýba čo i len jedna z týchto podmienok, súd nemôže rozhodnúť o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Sťažnostný súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že prvostupňový súd v napadnutom uznesení venoval pozornosť všetkým dôležitým okolnostiam, pričom rozhodol vecne správne a v súlade so zákonom, keď návrh odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Niet pochyb o tom, že odsúdený splnil formálnu podmienku (spočívajúcu vo vykonaní potrebnej časti uloženého trestu podľa § 66 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 3 Tr. zák.) na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, keďže podľa časových kritérií vymedzených v naposledy označenom ustanovení vykonal súčet pomerných častí všetkých trestov v trvaní 6 rokov a 4 mesiacov, keďže výkonom trestu odňatia slobody, vrátane započítanej väzby, je odsúdený obmedzený na osobnej slobode nepretržite od 4. februára 2012 (k spôsobu výpočtu rozhodujúcej doby pre splnenie formálnej podmienky na podmienené prepustenie z výkonu trestu v prípade viacerých postupne uložených a nariadených trestov odňatia slobody vid' aj R 16/2011; na toto stanovisko reflektoval zákonodarca prijatím zákona č. 321/2018 Z. z., ktorým bol § 66 Tr. zák. doplnený o vyššie citovaný tretí odsek).

Správnosti zodpovedá i konštatácia prvostupňového súdu o splnení prvej materiálnej podmienky, založenej na preukázaní polepšenia odsúdeného, plnením svojich povinností a správaním vo výkone trestu odňatia slobody. Z obsahu trestného spisu totiž vyplýva, že i keď vystupovanie obvineného nebolo vždy na požadovanej úrovni, uznesením Krajského súdu v Nitre z 30. novembra 2017, sp. zn. 4Ntc/18/2017, bol preradený z ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. V priebehu výkonu tohto trestu bol odsúdený navyše štyrikrát disciplinárne odmenený (podľa vyjadrenia odsúdeného z verejného zasadnutia konaného dňa 23. mája 2019 až päťkrát), pričom disciplinárne potrestaný nebol ani raz.

Na strane druhej však sťažnostný súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k rovnakému záveru ako prvostupňový súd aj v tom, že odsúdený nespĺňa druhú materiálnu podmienku, vzťahujúcu sa na požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania odsúdeného.

Vysoké riziko sociálneho zlyhania odsúdeného, ktorého resocializačná prognóza sa javí ako nepriaznivá, je dané najmä tým, že sa len čiastočne kriticky stavia k svojej kriminálnej minulosti. Odsúdený nemá ukončené ani len základné vzdelanie, pričom v priebehu výkonu trestu odňatia slobody neabsolvoval žiadne rekvalifikačné kurzy ani iné formy vzdelávania. Pred výkonom trestu nebol v pracovnom pomere, pričom si len brigádnickým spôsobom privyrábal na živobytie v Rakúsku. Odsúdený síce bol v rámci výkonu trestu odňatia slobody pracovne zaradený, avšak len mesiac, keďže pre slabú pracovnú morálku

bol na návrh zamestnávateľa z tejto činnosti vyradený. V Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, v ktorom je umiestnený od 27. februára 2018, doposiaľ pracovne zaradený nebol.

Pritom z odpisu registra trestov odsúdeného zo dňa 3. apríla 2019 vyplýva, že v ňom má pri veku len 29 rokov už 13 záznamov za úmyselnú, takmer výhradne majetkovú trestnú činnosť, počnúc rozsudkom Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 28. októbra 2004, sp. zn. 143 Hv 193/04g, až po rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 14. októbra 2014, sp. zn. 2T/15/2014. Odsúdenému bol v súvislosti s týmito odsúdeniami opakovane uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, avšak ani táto skutočnosť nevedla k zmene v jeho správaní - resocializácii. Doposiaľ uložené tresty sa tak u neho celkom zjavne minuli účinkom, keďže si z nich nezobral žiadne ponaučenie.

Ani rodinné zázemie odsúdeného nemožno označiť za vyhovujúce. Z hodnotenia ústavu totiž vyplýva, že odsúdený síce udržiava kontakt so svojou matkou, sestrou a jeho tromi deťmi, avšak družka, s ktorou tvorí vzťah a s ktorou má 10 ročnú dcéru, v súčasnosti tiež vykonáva súdom uložený trest odňatia slobody, v čoho dôsledku výchova ich spoločnej dcéry, na ktorú si odsúdený neplní vyživovaciu povinnosť, prešla na matku družky. Za ideálne rodinné zázemie nemožno označiť ani domácnosť matky odsúdeného, ktorej manžel je toho času tiež vo výkone trestu odňatia slobody. Otec odsúdeného už nežije.

Sumarizujúc, krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí správne vysporiadal so všetkými zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Absencia tzv. pozitívnej prognózy odsúdeného v zmysle § 66 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. je v tejto veci tou určujúcou okolnosťou, pre ktorú krajský súd správne zamietol jeho návrh na podmiennečné prepustenie z výkonu postupne uložených trestov odňatia slobody, ako sú precizované vyššie.

Pozornosti najvyššieho súdu neunikla ani tá skutočnosť, že od vyhlásenia napadnutého uznesenia nadobudol ku dňu 1. augusta 2019 účinnosť zákon č. 214/2019 Z. z., ktorým došlo k doplneniu ustanovenia § 66 ods. 2 Tr. zák. v tom smere, aby súd konajúci o návrhu na podmiennečné prepustenie okrem zaradenia odsúdeného v ústave prihliadol aj na povahu spáchaného trestného činu. Uvedená zmena zákona, však s ohľadom na vyššie rozvedenú absenciu pozitívnej prognózy odsúdeného, v tejto veci nepožíva žiadnu relevanciu.

Postupu krajského súdu možno celkom na záver vytknúť len drobné procesné pochybenie, spočívajúce v tom, že o predmetnom návrhu odsúdeného nerozhodol v lehote 60 dní od doručenia návrhu, ako to predpokladá § 415 ods. 4 Tr. por., ale až na 65. deň (neberúc do úvahy samotný deň doručenia návrhu podľa § 63 ods. 3 Tr. por., a teda 19. marec 2019). V tejto súvislosti však najvyšší súd konštatuje, že toto procesné pochybenie nespôsobuje nezákonnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko v danom prípade ide len o poriadkovú lehotu, vyjadrujúcu verejný záujem na urýchlennom rozhodovaní v týchto veciach. Uvedenú lehotu rozhodne nemožno vykladať natoľko extenzívne, že pri jej nedodržaní súdom by malo automaticky dôjsť k podmiennečnému prepusteniu odsúdeného.

Keďže najvyšší súd nezistil žiadne také pochybenie, ktoré by bolo dôvodom pre zrušenie napadnutého uznesenia, zamietol sťažnosť odsúdeného spôsobom, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.